

Legende o sv. Frančišku.

Ksaver Meško.

Frančišek in umirajoči papež.

Družina asiškega ubožčka, blagoslovljenega očeta Frančiška, je bila dne 16. julija v letu Gospodovem 1216. baš pri kosilu. Kosilo je bilo borno kakor vsak dan: trd kruh, nekaj pomaranč in za vsakega brata nekaj požirkov sladkega rdečega vina. Vino je dobil samostanski nabirač brat Masseo pred dnevi od kmeta v okolici Spella. Kmeta je bila napadla huda mrzlica, a je ozdravel nepričakovano naglo, ko se je priporočil priprošnji brata Frančiška iz Asizija. V zahvalo je daroval Frančiškovi družini čutaro najboljšega vina; tako velika je bila čutara, da jo je brat Masseo komaj prinesel domov.

A dasi je bila pojedina kaj skromna in priprosta, so bili obrazi bratov radostni in solnčni kakor nedolžna lica otrok, kadar jim postavi mati na mizo najboljšo jed. V svoji priprostosti skoro umeti niso mogli, kako da je presveti Gospod Bog tako dober in ljubezniv, da nje, najmanjše in najnevrednejše, vsak dan tako skrbno gosti in redi. In kakor so bila radostna lica, tako radostne so bile njih besede, vse jasne in žarke kakor najčistejši solnčni žarki, vse lepe in dehteče kakor sveže pomladansko cvetje. Ves njih pogovor — in govorili so, kakor čvrči in žvrgoli jata lastovk, sedeča na lini vaškega zvonika — je bil posvečen Bogu in njegovi predobrotni, presladki ljubezni.

Frančišek je sredi pogovora hipoma umolknil. Brat Leon, ki je v svoji priprostosti venomer opazoval očeta Frančiška, da bi se tem gotoveje navzel njegovih čednosti in ga v vseh posnemal, je videl, kako je Frančišek kar naenkrat povzdignil drobno glavo in se zagledal čez brate skozi okno tesne in nizke obednice. — »Kaj pač je?« je mislil, a je molčal. Vprašati ni upal ne očeta Frančiška, ne katerega sobratov. Ti še niti opazili niso izpremembe na očetu Frančišku. A polagoma so postali pozorni tudi oni, ker med pogovorom ni bilo več slišati ne ene besede očetove. Umolknili so drug za drugim in uprli oči v očeta Frančiška. Tedaj so videli, kako je Frančišek napol zaprl oči in nagnil glavo nekoliko na desno stran, kakor da napeto posluša glas, prihajajoč iz velike, velike daljave.

Med tem pa je Frančišek že povsem razločeval klic:

»Frančišek, pojdi na goro nad mestom in glej tja proti Perudži. Pomagal boš sv. Očetu, bratu Inocencu, ob njegovi najtežji uri, ob uri njegove smrti.«

Tedaj je Frančišek brzo vstal, se zaznamoval z znamenjem in blagoslovom sv. Trojice in je rekel bratom: »O bratje, pri sveti pokorščini vam zapovem, da greste po obedu takoj vsi v cerkev in molite tam dotlej, da se jaz vrnem. Oče našega reda in naš dragi brat, gospod papež Inocenc, to popoldne v Perudži umira. Zanj molite!«

Mrtvaško tiho je postalo za hip v obednici. Pač so bili bratje že slišali, da je napadla velikega moža mrzlica. A niso mislili, da bo tako kmalu premagala mogočnega, na duhu in telesu še tako čilega, šele petinpetdesetletnega vladarja. In vsi so tiste dni goreče molili za dobrotnika svojega reda, naj bi mu Gospod Bog v svoji milosti in dobroti kmalu spet podelil zdravje.

Zdaj pa pravi oče, da bo papež danes umrl. A oče Frančišek mora že vedeti. Kaj je pravkar pač tako poslušal? Glas božji, razodetje z neba?

Ko so drugi še premišljevali in ugibali o tem, je brat Leon, jagnjece, pokleknil na ilovnata tla in je zaprosil:

»Blagoslovi nas, oče, preden odideš.«

Za Leonom so pokleknili vsi drugi bratje.

In Frančišek je dvignil drobno roko, ki se je zdela kakor od Boga nalašč ustvarjena, da blagoslavlja in dobrote deli, in je blagoslovil brata Leona in z njim vse brate s svojim sladkim blagoslovom:

»Naj te blagoslovi Gospod in te naj varuje. Naj ti odkrije svoje obličje in ti naj bo milostljiv. Naj obrne svoje lice k tebi in ti naj da svoj mir. Blagoslovi te Gospod, o brat Leon, in s teboj vse brate!«

Nato je naglo odšel.

Ni pa šel na goro po najkrajši poti, skozi mesto, da ga ne bi kdo zadrževal in motil. Na desno je zavil, pod mestom, da bi prišel na višino po stezi okoli mesta.

V sencu širokovejne smokve pred mestnim obzidjem se je igralo četvero otrok.

»O brat Frančišek,« so ga klicali že od daleč, komaj da so naglo se bližajočega zagledali, »pojdi, da se boš igral z nami. Nihče se ne zna tako prijetno igrati kakor ti. In nihče ne zna pripo-

vedovati tako lepih povestic kakor ti. Daj, Frančišek, pridi, da se poigraš z nami in nam pripoveduješ.«

»Blagoslovi vas dobri Bog in daj vam svoj mir, otročiči moji, vi blagi, nedolžni. A igral se bom z vami drugikrat. Danes se mi mudi.«

Pač so ga še prosili. A zaman so bile danes njih prošnje, čemur se niso malo čudili. Saj jim je sicer vedno storil, karkoli so ga prosili.

Dolgo so zrli za njim, ko je brzo stopal na goro Subasio. Potem so se spet zatopili v igro.

Frančišek se je ustavil šele, ko je bil že visoko nad mestom. Okrenil se je in se zagledal doli čez umbrijsko planjavo, vso preplavljeno z zlato vročino opoldanskega julijskega solnca, zagledal se proti stari Perudži.

In glej, čudo, izmed valovja perudžijskih hiš se je v hipu dvignila pred njim nadškofijska palača, kakor da stoji tu na gori Subasio, le malo korakov pred njim. In kakor bi bila brez strehe in stropov, ali kakor bi bilo vse zidovje prozorno, je Frančišek videl in slišal vse, kar se je godilo in kar so govorili v palači.

Zagledal je mogočnega gospoda papeža, nemo in nepregibno ležečega na snežnih blazinah v veliki, primeroma priprosto opremljeni sobani. On, ki je osemnajst let in pol z mogočno besedo in z železno roko vznemirjal in strašil, pretvarjal in urejeval vso Evropo, leži zdaj na bolniški postelji brez moči, ohromel in onemel. Ne za spoznanje ne more dvigniti tiste ozke, plemiškolepe roke, ki je poprej z nekaj potezami, z nekaj v naglici zapisanimi stavki odstavljala in upostavljala kneze in vladarje. Osemnajst let je grmela njegova beseda po Evropi, zbujala strah, upanje in veselje, a zdaj, glej, ne more izpregovoriti vse-mogočni mož ne ene glasne, niti polglasne besedice, niti razločno šepetane ne. Le oči živé in goré, tiste velike, plamteče kampanjske oči, ki so že tolike ostrašile in prisilile v prah, a so bile ob svojem času spet dobre in mile kakor oči matere, ki se v ljubezni smehlja svoji deci.

Frančišek je videl, kako so te žive oči kar naenkrat čudno zastrmele skozi vrsto cerkvenih in svetnih knezov, stoječih v bolniški sobi in v predsobi, proti durim prihodnice. Trpeč izraz, skoro nekoliko strahu ali vsaj velikega, nenavadnega začudenja da je v tem pogledu, se je zazdelo Frančišku. Frančiškove oči so nehote sledile pogledu bolnikovemu. In so videle, kako je vstopila sestra smrt, vstopila v predsobo ob zaprtih durih.

Frančišek se ni ustrašil. Saj tudi nič tistih grozot in strahot ni videl na nji, s kakršnimi si jo

svet navadno misli in slika. Bila je le resna, mogočna žena, ta draga sestra smrt, za glavo vsaj večja od vseh slavnih učenjakov in mogočnih knezov in prelatov, zbranih ob bolniški postelji gospoda papeža.

Sledil ji je s pogledom, ko je mirno in dostojanstveno šla skozi prihodnico. Videl je, kako se je ozrla s hladnim, malone zaničljivim pogledom, ko je stopala mimo skupine mož z dolgimi bradami, oblečenih v valovita črna oblačila. Stali so v krogu, gladili si nemirno brade, v skrbeh se ozirali proti sobani, kjer je ležal bolnik. S pritajenimi glasovi so si šepetali.

»Ko bi se Njega Svetost vsaj pomaranč vzdrazil! A ko mu pa ni bilo mogoče dopovedati!« je govoril prvi in pokimaval z glavo.

»Preveč je zaupal svoji moči —« drugi.

»In premalo je upošteval našo vedo —« tretji.

In videl je, kako se je z nekako začudenozlovoljnim pogledom ozrla na drugo skupino, skupino rdeče oblečenih prelatov, stoječih v kotu ob oknu. Tudi ti so se vsak hip ozirali v sobo, kjer se je njih gospod boril z mrzlico. In istotako tajno kakor zdravniki, le še bolj važno so šepetali:

»Dolgo ne bo. Železna volja in krepka narava se še branita smrti. A kazno je, da ga zmagaja. — Koga pa volimo potem?«

Tudi Frančišek je ošinil gručo rdečehalnikov z otročjezačudenim pogledom. In kakor bi bil v skrbeh, kaj da poreče k tem pogovorom on, ki ga je ljubil z vso zvestobo svojega otroškega srca, ker mu je dolgoval veliko hvaležnosti, je naglo spet pogledal bolnika. In glej, tako zelo po Bogu blagoslovljeno je bilo Frančiškovo čisto in nedolžno oko, da je videlo v globino bolnikove duše, kakor bi gledalo na dno čistega studenca. Razkrita je bila pred njim slednja misel bolnikova, razkrit vsak utrip njegovega srca. In je videl in spoznal, kako je sv. Oče, že nekako rešen vezi in ovir prostora, razdalje in telesnosti, istotako slišal previdno šepetanje v predsobi, kakor brezšumne, brezglasne korake prihajajoče smrti, in se je navzlic bližini smrti jasno nasmehljaval v veliki duši: »Ali se že trgate za tiaro? O nespametniki! Vidite pač le njeno krasoto, njen blesk, ne poznate pa njene teže in grenkosti.«

Tedaj se je Frančišku vse lice zasolnčilo od radosti.

»O blagor ti, gospod naš papež, ljubljeni brat Inocenc! Kdor se tako srečno smehlja svojemu bogastvu, ko ga drugi dele, tega duša ni bila sužnja tega bogastva. Lahko ga bo pustila, lahko se bo ločila.«

V tistem hipu je vstopila smrt v bolnikovo sobo. Komaj se je ozrla po prelatih in knezih. Le dvema menihoma v valovitih črnih haljah, ki sta ob vznožju postelje polglasno molila, je nalahko, kakor v zahvalo, pokimala.

Počasi, kakor nerada, ali kakor bi se še pomišljala, ali se morda naj vendar obrne in vrne, je stopala čez sobo in pristopila k postelji.

Iz oči v oči sta si gledala z velikim bolnikom. Frančišku se je zazdelo, da je bila celo sestra smrt nekoliko v zadregi, ko je izpregovorila:

»Ne zameri, sv. Oče, a moj in tvoj Gospodar me je poslal, naj te pokličem, da prideš predenj in mu daš račun o svojem hiševanju.«

Tedaj je Frančišek videl, da so na visokem, lepem čelu bolnikovem hipoma zablestele velike potne kaplje.

»Ko bi počakala vsaj hip, o dekla božja, da pogledam, ali bo mogoče pustiti vse načrte in dela drugim rokam,« je slišal Frančišek, kako je zaprosil papež s počasnim glasom, slišnim samo smrti in njemu. Glas mu je drhtel, kakor struna, če se je premočno dotakne roka, dasi se je videlo, kako se trudi, da ne bi kazal in izdal srčnega nemira.

In Frančišek, ki je pozorno in s sočutjem sledil slednji misli bolnikovi, je videl, kako je Inocenca, velikega in vedno neutrudljivega delavca, najprej zaskrbelo: »Če odidem zdajle, bodo-li mogli pomiriti in spraviti Genovo in Pizo? Od maja že sedim tukaj, jih mirim, grozim in prosim, pa se mi še ni posrečilo. Se-li bo nasledniku? ... In Friderik? Tako mlad je še in neizkušen — kdo ga bo vodil in vladal, da postane kdaj dober vladar? ... In Turek grozi! Mu li bo naslednik kos?«

A ko je ob teh skrbeh uprl pogled spet v poslanko iz večnosti, je Frančišek spet zagledal v njegovih mislih in na ustnicah tisti vzvišeni, rajski smehljaj, ki se smehljajo z njim velike duše vsem vsakdanjim skrbem, velikim in majhnim: »Kaj to v primeri z večnostjo! Brezpomembne malenkosti!«

In tudi Frančišek se je nasmehljaj v svoji veliki duši, radostno nasmehljaj od same solnčne sreče nad veliko dušo papeževu.

»Kaj ne, brat Inocenc, kaj vse to v očigled večnosti! O ta tvoj blagoslovljeni smehljaj! Večji si v tem hipu, nego si bil, ko si prisilil mogočnega francoskega Filipa Avgusta, da je uklonil glavo božjim in cerkvenim zapovedim in odslovil Ingeburgo, nezakonito ženo.«

Kakor da je bolnik zaslišal srečni smehljaj in radostne misli sorodnega srca, mu je pogled ne-

nadoma splaval proti oknu in skozi okno proti Asiziju. In v hipu se je zazdelo tudi Inocencu, da sta si s Frančiškom čisto blizu. Srčno se je vžadostil ob tem občutju.

»O Frančišek, ljubi moj ubožček, sam Bog te pošilja k meni. Zakaj prav tebe mi je zdaj treba. Glej, vsi ti tu okoli mene ne vidijo več in ne vedo nič in ne morejo pomagati. Zakaj vsem tem je smrt strašna, vsi trepetajo pred njo. A ti se je ne bojiš, tebi je ljubljena, predraga sestra. Ti, o Frančišek, boš naju sprijaznil.«

»Rad, gospod papež.«

Inocenc se je nekaj hipov zamislil.

»Tole mi povej najprej, o brat Frančišek: kaj bo pred Gospodom Bogom, ko bodeva delala račun, na katerega me je pravkar povabila njegova dekla, najbolj govorilo zame?«

Tedaj je Frančišek povzdignil oči proti nebu in je zaprosil iz globočine srca:

»Zdaj, dobri Gospod Bog, mi daj v usta pravi odgovor. Zakaj umirajočega ne smem varati s prazno besedo.«

In glej, kakor bi pokazal v trenutku njegovim mislim pot in smer sam Gospod Bog, je Frančišek v hipu zagledal pred seboj prizor, ki ga je bil videl pred nekaj dnevi na poti v Spello.

Naletel je bil na cesti pred mestom na razcapanega mladeniča in na gručo otrok. Otroci so vpili na fanta od vseh strani, obmevatali ga s cestnim prahom, da je bil siromaček ves zavit v belkast oblak, in ga sramotili: »Il pazzo! Il pazzo!« (»Norec! Norec!«) Le majhen, bosonog deček se ni udeleževal hudobije. »Pustite Pietra! Pustite Pietra, ubožčka!« je klical in prosil venomer. Stojč tik siromačka, je dvigal male roke, kakor da ga hoče obvarovati vsake nezgode, in je odganjal z rokami oblak prahu, ki je bil ubožček zavit vanj.

In Frančišek je slišal, kako je zaničevani mladenič ogovoril malčka — in nič srda in nič žalosti ni bilo v njegovem glasu zaradi vse krivice, ki jo je moral trpeti, ne, sama velika, ki-peča radost je govorila in blagoslavljala iz njega:

»O Tito, edini ti boš zveličan. Edini ti, ker si mi usmiljenje izkazal. Edini ti, o Tito, ker tvoje srce pozna ljubezen. Ljubezen pa je tisti zlati ključ, ki nebesa odpira.«

Poln začudenja in radosti je vzel Frančišek mladeniča s seboj, najmlajši njegov brat je zdaj.

Kakor od Boga poslani so nenadoma zazvene Francišku v duši besede mladeničeve o zlatem ključu v nebesa, o ljubezni. In naglo je odgovoril:

»Ljubezen, gospod papež.«

»Ljubezen?«

Bolnik se je zamislil. Naglo mu je šel duh skozi vse življenje.

Ljubezen? — Morda je sodil svet, da je ne pozna, ker je videl izvečine le njegovo silno moč, neupogljivo njegovo voljo. In vendar je postalo silnemu možu toplo v duši, in v oči mu je sililo kakor solze, ko se je spomnil zdaj ob slovesu od življenja nje, ki mu je dala življenje, blage matere Klaricije, in ljubezni, ki ga je vezala na njo. Kaj je imel v življenju ob vseh časteh, ob vsi moči, ob vseh zmagah lepšega in sladkejšega od spomina na to ljubezen! O mama, mamica mila! — A glej, takoj poleg matere je zagledal sinčka grajskega vrtnarja, zaraslega, grbavega malega Marcelina. Drugi otroci so brili norce z ubožčkom, a on je bil srečen, če se je smel igrati z njim. Cele dneve bi se bil igral in se pogovarjal z njim, pa se ne bi bil naveličal. Če je dobil od mamice ali očeta kak dar, komu ga je nesel kazat najprej? Ali ne Marcelinu? In ko se je Marcelina nenadoma lotila mrzlica in je ležal bolan in nikogar ni poznal, kdo je žaloval najhuje? Ali ne mali grofič Ivan Lotar — on? In ko je Marcelino umrl, je-li mamica Marcelinova huje jokala ko on?

Bolnik se je čudil in čudil. Bože, kako dolgo že ni več mislil na Marcelina! Saj je že popolnoma pozabil nanj! Kako da mu je sedaj tako nenadoma in tako jasno in živo stopil pred oči?

»Ali me hočeš, moj Gospod in moj Bog, že na tem svetu, zdaj, v najtežji uri, poplačati za tisto malo ljubezni, okrepčati in potolažiti me zaradi nje zdaj ob smrtni uri? Hvala ti, moj Gospod in moj Bog, hvala ti!«

In mislil je dalje:

Pozneje v šolah — ko je delil skrivaj svoj denar ubožcem, ko je daroval svojo obleko siromašnim sošolcem in drugim siromakom. Res, bilo je bolj malo. A bilo je iz ljubezni! — In ko so mu sedemintridesetletnemu prisodili tiaro, katere se je s solzami branil, ter je po izvolitvi vso noč preklečal v cerkvi, ponavljajoč venomer: »Iz ljubezni do tebe, o Kriste, ker vidim, kako trgajo tvoje mistično telo, sv. Cerkev« — ali ni bilo v tem nič ljubezni? — In ko se je na papeškem prestolu postavil zoper svoje glave in puntarske italijanske province in zoper najmočnejše vladarje, Filipa Avgusta francoskega, Alfonza leonskega, Ivana angleškega in druge — ni-li bilo tudi to iz ljubezni, iz vroče ljubezni do Boga in njegove sv. Cerkve, iz prirojene in od mladih nog skrbno gojene ljubezni do resnice in pravice? In ko je

stal za resnico in pravico teptanih, zavrženih in trpečih zoper ves svet in je voljno in vdano sprejemal za svojo ljubezen in za svoj trud sovražstvo nasprotnikov in čestokrat tudi trdo sodbo služabnikov Cerkve, zavedajoč se, da služi Bogu in njegovi pravičnosti — ni-li bilo tudi v tem nič ljubezni?

Frančišek je videl, kako si je velika duša papeževa oddahnila. Čelo, nabrano ob tem notranjem boju in pretehtovanju življenja v skrbi polne gube, se je razjasnilo; oči, zroče nemirno, zbegane po težkih vprašanjih, iščoče pomoči v veliki stiski, so se umirile; tesno stisnjene ustnice so se odprle v prijazen, hvaležen smehljaj.

»Hvali z menoj Gospoda Boga, o brat Frančišek; zakaj blagoslovil me je z veliko milostjo, da nisem hodil brez ljubezni skozi življenje.«

Frančišek je v hipu začutil v srcu obilno, sladko, presladko radost. Spoznal je, da je to radost, ki jo čutijo nebesa nad ljubeznijo, katera bo govorila pred Sodnikom za papežovo dušo. Ves radosten je vzkliknil:

»Blagor ti, o brat Inocenc, da nisi pozabil najpotrebnejšega.«

»Čas bo, sv. Oče,« se je tedaj precej odločno oglasila smrt.

Frančišek je videl, kako je lice papežovo polagoma bledelo, kako so oči dobivale čuden izraz, izraz velike trudnosti, izraz duševne odsotnosti.

»Še eno!« se je še enkrat vznemiril in vzdramil umirajoči. »O brat Frančišek, ki ti Bog razodeva svoje skrivnosti kakor nikomur drugemu, še to mi povej: kaj bo razven Boga moje najslajše plačilo?«

Tedaj je Frančišek spet povzdignil dušo k Bogu in je zaprosil: »Daj mi, o dobri Bog, da mu izpolnim še to zadnjo željo.«

In Frančišek je, kakor prisiljen po nevidni moči, zaklopil oči, ko da bi z zaprtimi očmi videl več in bolj jasno.

In glej, hipoma se je odprl in razprostrl pred njim svet, kakršen je bil ob ustvarjenju, ko ga še niso bili omadeževali in oskrunili greh in hudobija, hinavstvo in kovarstvo, krivica in sovražstvo. Duh božji je plaval nad stvarstvom in stvarstvo je počivalo pod njegovim varstvom, kakor bi spalo dete v naročju materinem. Čudovita sreča je bila razlita čez ves svet.

Frančišek, ki je strme in veseleč se v duši motril vso to blagoslovljeno lepoto in pokojnost, je po razsvetljenju božjem začutil in spoznal, da se vsa ta rajska sreča najlaže in najbolje izrazi z eno besedico, z besedico: »Mir!«

In z radostnim srcem, s srečnim glasom je odgovoril:

»Mir, gospod papež!«

»Mir!« se je razveselil za njim bolnik. In je pomislil: »Res, nisem ga imel vse življenje, od mladih nog ne. Vedno delo, vedna služba, služba Bogu in ljudem, veden trud, vedni boji — hrušč in trušč vsega sveta je udarjal ob moj prestol, kakor ne ob prestol ne enega vseh svetnih kraljev in cesarjev. A zdaj pride: mir — mir!«

Res, si-li more želeti boljše plačilo? Mu-li more sam Gospod Bog dati bogatejše plačilo?

In do sedaj nikoli upehani in utrujeni mož je začutil, kako trudna mu je duša, kako potrebna pokoja, potrebna dolgega, dolgega miru.

Še enkrat so jasno vzplamtele oči. Uprle so se naravnost v smrt, polne hvaležnosti, da mu prinaša, kar mu je najbolj zaželjeno, potrebno najbolj: mir.

In še enkrat so vzplamtele in pogledale še enkrat — nekoliko kalno in nejasno že — skozi okno proti Asiziju. In z zadnjimi močmi je umirajoči oče narodov zaprosil:

»Blagoslovi me, brat Franciček, da umrjem v miru in dosežem mir!«

Tedaj so otroci, ki so se igrali spodaj ob mestnem obzidju, nenadoma prestali z igro in so začudeni povzdignili glave. Zakaj zazdelo se jim je, da se je mahoma razlila čez nje čudežna luč, jasnejša od opoldanske solnčne luči, mehkejša vsaj in blagodejnejša. In vsa ta čudovito mehka, božajoča svetloba da prihaja doli z gore.

Ko so se vsi zagledali tja na goro Subasio, so videli visoko gori Franciška, vsega oblitega s solncem. In videli so, kako se nagiba naprej in iztega roke čez mesto. In glej, čudo, iz prstov mu lijejo žarki bele, čudežnobe le luči in se razlivajo kakor dolga mlečnatobelkasta mavrica čez dolino tja proti Perudži.

Baš tedaj, ko so otroci pozabili na igro in so zavzeti strmeli gori v Franciška, so opazili v papeževi sobi zbrani veljaki, kako se bolnik smehlja — smehlja s tistim svojim nežnim, plemenitim, nekako otožnim smehljajem, ki so ga Inocencovi domačini dobro poznali, odkar je nosil tiaro: bilo je vedno, kakor da mu pritiskajo zlato in biseri tiare na misli in na srce s tako težo, da se ni mogel nikoli več prav iz srca nasmejati.

A Francišek je z gore Subasio videl več. Videl je, kako je sestra smrt z obzirno roko nežno, kakor bi mati božala otroka, da ga uspava, pogladila sv. Očeta po čelu, da mu izbriše vse skrbi, vse velike, še neizvedene načrte, vse misli na stotere in stotere zadeve, ki nujno čakajo rešitve, vse spomine na boje in trpljenje osemnajstletnega papeževanja. Božajoče ji je drsela roka doli čez prsi, previdno in nežno — in v hipu je zastalo veliko, vroče srce: mogočni nemirnež se je mahoma umiril.

Kakor da je vse odrevenelo in onemelo, je postalo za čas v sobi in v predsobi, povsem tiho, povsem mirno... mirno...

Francišek je še nekaj časa dvigal roke, blagoslavljal in molil. Ko jih je polagoma povsobil, je govoril sam sebi:

»O oče našega reda, o mogočni gospod Inocenc, zdaj sva si enaka: tako ubog si zdaj kakor jaz. In oba sva srečna — ne, ti si srečnejši.«

Počasi se je napotil po hribu navzdol. A se je med potjo še vsak hip ozrl tja proti Perudži. Pogled pa mu je bil jasen in srečen, kakor da se vrača od prijetnega obiska pri dragi, sorodni duši.

V srcu pa so se mu budili prvi zvoki tistih čudežnih sklepnih besed »Solnčne pesmi«:

Češčen, Gospod moj, po sestri naši, smrti telesni, ki nihče živečih ji uiti ne more.
O blagor njim, ki po tvoji sveti volji živijo,
ne bo jih zadela druge smrti poguba...

